

Øravíkar skjalið

Øravík, 15. november 1997

Fororð

Stjórn Sjóvarps Føroya fór at virka, hevur ein serlig nevnd havt ábyrgdina av innihaldinum í sendinginum. Løgtingið hevur tilnevnt fimm limir í nevndina, meðan Kristiligt Lurtara- og Hyggjafelag hevur tilnevnt ein lim. Sambært nýggju stýrisskipanarlógini hevur landsstýrismaðurin í mentamálum ta seinastu tíðina tilnevnt nevndina, tó so, at politisku flokkarnir hava mælt til teir fimm limurnar, meðan Kristiligt Lurtara- og Hyggjafelag hevur mælt til tann sætta.

Nýggja løgtingslógin um kringvarp, sum skal koma í gildi 1. januar 1998, fer eftir øllum at døma at broyta hesa skipan. Í tráð við fjölmiðlaábyrgdarlógina, sum fær gildi sama dag, kann bert ein persónur hava programmbýrgdina. Lógaruppskotid hjá landsstýrinum miðar í staðin eftir at skapa eina programmnævnd, sum skal ráðgeva sjónvarpsstjóranum.

Føroyska sjónvarpið hevur ment seg munandi hesi 14 árin, tað hevur virkað, men samfelagið er lítið, og nógv minni orka hevur verið brúkt til hendað kostnaðarmál, men tyðandi miðlin enn í øðrum londum. Sjóvarp Føroya eigur at senda meira av føroyskum og at fáa eitt meira føroyskt snið, og nú sjónvarpsnevndin eftir gomlu skipanini fer í søguna, loyvir hon sær at brúka royndir sínar til at leggja fram eina programmpolitiska stevnu saman við leiðslu á stovninum. Sjóvarpsnevndin og leiðslan í Sjóvarpi Føroya hava viðgjørt stevnuna á vikuskiftisfundum á Viðareidi, í Havn og í Øravík í tíðarskeiðnum frá november 1996 til november 1997. Nevnd og leiðsla hava leitað sær ráð hjá starvsfólkinum í SvF og øðrum, sum so ella so hava skil á sjónvarpsspurningum umframt hjá leikfólki, teirra millum umboðum fyri skúladómin.

Tað er okkara vón, at stevnan fer at stuðla einum miðvísnum programmpolitikki, har tað, sum føroyskt er, verður sett hægst, og at kveikja orðaskifti í nýggju programmnævndini og annars millum tey, sum á ein og annan hátt kunnu gera sítt til at bota um karmarnar hjá føroyska megin sjónvarpinum.

Øravík, 15. november 1997

Sjónvarpsnevndin:

Johan Petersen, form.
Dánjal P. Danielsen
Hans Jørgensen
Luitjen Apol
Herger Nielsen
Emil Olsen

Leiðsla Sjóvarps Føroya:

Tróndur Djurhuus, stjóri
Ivan Niclasen, programmléiðari

1. Inngangur

Seinastu 14 árin eru føroyingar vorðir vanir við, at tað ber til at hava eina føroyska sjónvarpsrás. Hesi árin hevur verið ein eindarmentan á sjónvarpsnumráðnum. Ein stóur partur av føroyingum hevur hugt at somu sendingum í senn, og hesar felags upplivingar

Sjónvarpsnevndin og leiðslan í Sjóvarpi Føroya skrivaðu leygardagin 15. november 1997 undir eina programmpolitiska stevnu fyri Sjóvarp Føroya. Stevnan, sum verður rópt Øravíkar skjalið, skal stuðla undir ein miðvísan programmpolitikk í føroyska sjónvarpinum. Her á síðunum prenta vit Øravíkar skjalið í fullari longd

hava elvt til felags kjak.

Hendan staðan broytist. Samfelagið gerst meira smábýtt. Gluggarnir útfetur gerast eisini fleiri. Tíðin er farin frá bert at hyggja at umheiminum gjøgnum ein og sama rúð. Sjónvarpskvöldini (ella kanska -dagarnar) fara hyggjararnir at hyggja upp við hyggjubbbum, sum teir hvør í sínum lagi velja sjálvir.

Samstundis sum sjónvarpstilboðið til føroyingar margfaldast, er neyðugt at endurskoða grundarlagið undir Sjóvarpi Føroya. Upprunaliga varð fyrirkomstovnað við tí fyrri eygað, at føroyingar skuldu hava møguleikan yvirhøvur at síggja sjónvarp á ein lógligan hátt eins og aðrir vestureuropearar.

SvF kann ikki longur stremba eftir at vera eitt eindar-sjónvarp og í staðin finna ein nýggjan leiklut sum ein av teimum mongu sjónvarpsrásunum, sum føroyingar brúka.

1.1 Meginsjónvarp

Sjónvarp Føroya kann leita sær tveir leiðir, nú eindarsteið tess hvørjur. Önnur er at gerast ein trong føroysk rás - eitt slag av nýju-sjónvarpi - sum føroyingar leita fram á við serlig høvi, meðan teir gera meira av at hyggja at onkran fremmandari rás. Hin leiðin er at gerast ein meginrás, sum gerst miðleingjan í sjónvarpsbrúkinum hjá føroyingum, og sum teir síðani supplerar við at leita sær til aðrar rásir fyri har at fáa onkran serligan tórvin nótkaðan. SvF skal halda seinnu leiðina.

Sjónvarp Føroya skal verða fremsta sjónvarpsrás føroyinga og skal harafturat ganga á odda á margmiðlaøkinum (multimedia).

Føroyingar brúka eins og aðrar tjóðir nógv tíð framman fyri sjónvarpsskiggingum og øðrum miðla-skiggingum yvirhøvur. Tað hevur tí stóran tyðning at menna tað føroyska sjónvarpstilboðið. Sjónvarp Føroya skal vera karmur um hesa menning - bæði sum fjölmiðil og sum margmiðil. Hetta hevur ein serligan tyðning, tá talan er um børnini.

Føroyska sendingarnar eru miðleingjan í sendiskránni hjá Sjóvarpi Føroya. Afturat teimum eigur SvF at senda útlendskar sendingar, sum eru serliga valdar eftir føroyskum tórvi.

1.2 Grundstevna

Sjónvarp Føroya skal røkja uppgávurnar við hesi stevnu:

Sjónvarp Føroya skal gera og senda so nógv og gott føroyskt tilfar sum tilber og soleiðis virka fyri, at allir føroyingar gerast betur fótir fyri at liva, virka og trívast í føroyska samfelagnum og at taka

staðu til og ávirka tað á ein fólkaræðsligan hátt.

Somuleiðis skal Sjóvarp Føroya sum gluggi virka fyri, at føroyska tjóðin gerst betur fótir fyri at skilja heimssamfelagið og at liva í og saman við tí.

Hesa uppgávu skal SvF røkja eftir ynski og tórvi hjá øllum føroyingum, men programmpolitiskt óheft av politiskum og fíggarligum seráhugamálum!

2. 'Public service'

Sjónvarp Føroya er almenna føroyska sjónvarpsstøðin. Støðin er at meta sum ogn hjá øllum landsins hyggjarum, og hon virkar í almennari tenastu eftir teimum meginreglum, sum vanligu verða samantafaðar í hugtakinum 'public service'.

Hetta áleggur SvF at tryggja, at sjónvarpstilfarir í sínum innihaldi er óheft av fíggarligum og politiskum seráhugamálum er fjølbroytt og margfalt, er viðkomandi, álítandi og sakligt, tá talan er um tíðindi og upplýsing annars, veitir hyggjarunum atgongd til tyðandi upplýsing og orðaskifti um øll avgerandi samfelagsviðurskipti, vendir sær til nýggjar avmarkaðar áhugabólkar eins væl og til ein stórri hyggjaraskara, gevur hyggjarunum gott innlit í og upplýsing av føroyskari mentan og list hevur eina høga góðsku, bæði tá talan er um upplýsing og um undirhald.

2.1 Týðningarmiklar javnvágr

Public service-hugtakið áleggur eisini Sjóvarpi Føroya í programmpolitikki sínum at hava passandi javnvág millum

- upplýsing og undirhald
- breiðar og smalar sendingar
- føroyskt og útlendskt tilfar
- tilfar av bygd og úr býi

2.1.1 Upplýsing og undirhald

Fyri at virka fyri, at føroyingar bæði trívast og virka fólkaræðsliga í egnum landi, er neyðugt við einum miðvísnum býti millum upplýsing og undirhald, tað veri seg í programmtilboðnum yvirhøvur og í hvørjum einstøkum tætti.

Hóast føroyska rásin eins og aðrar eisini skal senda tilfar við lottum innihaldi, skal undirhaldið vera á so høgum stigi, sum tilber.

2.1.2 'Breiðar' og 'smalar' sendingar

Við bert einari rás er trupult hjá eini sjónvarpsstøð at fremja eitt fullfíggað býti millum sovevndar 'breiðar' sendingar til tann stóra hyggjaraskaran og 'smalar' sendingar til smærri áhugabólkar. Tí er neyðugt at góðtaka, at sendingarnar við teimum nógvu hyggi-

arunum mangan eru í bestu senditíð.

Men vit eru øll viðhvørt partur av einum meiriluta og viðhvørt av einum minniluta. Umframt at senda tilfar til ein breiðan skara av føroyingum eigur Sjóvarp Føroya eftir førminum at røkja áhugamálini hjá so nógvum einstøkum samfelagsbólkinum sum tilber. Talan kann vera um ymsar aldursbólkar, bólkar við ymsum áhugamálum, fólk við ymsum sjúkum ella øðrum trupulleikum osfr.

2.1.3 Føroyskt og útlendskt tilfar

Føroyskar sendingar eru miðleingjan í Sjóvarpi Føroya. Rásin eigur tí at senda sum mest av heimligum tilfari. Tó má ansast eftir, at nøgdin ikki nerva dygdina. Teknisku málini skulu bera í sær, at føroyskar sendingar ikki smáðast burtur millum aðrar.

Tað er ikki rætt ella rimiligt bert at senda føroyskar sendingar. Neyðugt er við einum hóskaðum úrvali av útlendskum sendingum, skal SvF røkja skyldur sínar sum ein 'public service'-fyrirteka. SvF skal tí eins og aðrar rásir senda keypt útlendskt tilfar.

Hesin parturin av skránni skal verða valdur og viðgjörður eftir føroyskum tórvi. Við hesum sum endamáli skal SvF royna at tryggja sær so nógvur og fjølbroyttar keldur sum tilber.

2.1.4 Av bygd og úr býi

Málið hjá Sjóvarpi Føroya skal eftir førminum vera at røkja alt landið. Miðast skal eisini eftir at kunna senda breiðleis úr øllum landinum, so hvørt tóknin mennist.

Lívið og virksemd á bygd eigur at verða viðgjört í sama álvara, sum tá talan er um hovuðstaðin ella önnur stórri pláss í landinum, og Sjóvarp Føroya eigur at bera so í bándi, at fólkid í útjaðaranum er við í samfelagskjakinum á jøvnum fótum við tey í meginókinum.

2.2 Sjóvarp Føroya og tað almenna

Public service-hugtakið var í sambandi við loftmiðlar áður knýtt í spurninginum um, hvørt átti ein ávísan miðil, og hvussu raksturinn varð fíggaður. Soleiðis er ikki longur.

Men hugtakið um eina sjónvarpsrás í almennari tenastu ber kortini í sær sínámillum skyldur millum miðilin og tað almenna. Tað áleggur tí Sjóvarpi Føroya greiðar skyldur viðvíkjandi programmpolitikkinum, og samstundis áleggur tað tí almenna skyldur móti støðini. Ein av skyld-

unum er at tryggja SvF eitt rimiligt fíggarligt grundarlag, úttan at myndugleikarnir leggja seg út í dagligu leiðsluna.

Myndugleikarnir skulu miða eftir at tryggja SvF eitt grundarlag, sum kann bera ta programmpolitisku stevnuna, sum er fest á blað í hesum skjali. Tað er ein politiskur spurningur, um SvF sjálvt skal fígga raksturinn, ella støðin skal fíggað umvegis tað almenna, eitt nú við ískoytum á løgtingsfíggarlógini afturat hyggjaragjaldinum. Mælt verður kortini til, at ein inntøkmøguleiki ikki forðar einum øðrum, so leingi Sjóvarp Føroya arbeidir seg fram eftir programmpolitisku stevnuni.

Helst er Sjóvarp Føroya fótur fyri sjálvt at fígga programmpolitisku strembanina eina tíð afturat, verða ongar forðingar framdar móti rættindinum hjá støðini at vinna inntøkur. Men av tí at føroyski marknaðurin er so avmarkaður, og av tí at tað sum heild er eins dyrt at gera sjónvarpsendingar í einum lítulum landi sum í einum stórum, kann tað gerast neyðugt, at myndugleikarnir sum frá liður taka spurningin um almenna fígging upp aftur til viðgerðar.

Fyribils kann tað almenna lata SvF fígga sum mest við sjálvboðnum og handilsligum gjöldum frá hyggjarum og vinnulívi afturat tí lógarbundna hyggjaragjaldinum, og síðani at taka støðu til, um fyrirkomst skal hava alment ískoyti til raksturinn av mentanarpolitiskum ávum.

2.2.1 Forteytir

Skal Sjóvarp Føroya orka at røkja sínar skyldur, er neyðugt at tryggja fyrirkomst, at:

- hon hevur nógv stóra fíggarliga, menniskjaliga og professionella orku

- hon virkar sambært einum journalistiskum etikki, sum ikki loyvir trýsti frá fíggarligum ella politiskum áhugamálum, og at

- hon hevur so stórt frælsi, at hon - fyri at náa málum - fær arbeitt líðiliga innan teir karmar, sum marknaðurin ásetir.

- í hesum sambandi hevur tað stóran tyðning, at Sjóvarp Føroya hevur umstøður at seta í starv vælvalfesararar meðarbeiðarar.

2.3 Sambandið við hyggjaran

Sum megin sjónvarp eigur Sjóvarp Føroya at virka í tóttum tilknýti til føroyska fólkid.

Samstundis sum fyrirkomst kann geva fólk gott føroyskt sjónvarpstilfar, kann viljin hjá vanligum fólk at veita SvF ymsar beinar í sambandi við upptøkur og annað virksemd gagna Sjóvarpinum.

Eisini gevur tetta tilknýtið møguleikan at geva hyggjarunum eina óvanliga stóra ávirkan á Sjóvarpið, so teir kunnu kenna SvF sum sína egna sjónvarpsrás í meira enn einum tyðningi.

3.2.1 'Public access'

Professionelt arbeidi skal eyðkenna meginframleiðsluna hjá Sjóvarpi Føroya. Men tóknliga menningin ger, at sjónvarps- og